

L'ARXIU ADMINISTRATIU DE L'AJUNTAMENT DE TERRASSA

Teresa Cardellach i Giménez

Els canvis i transformacions que ha sofert l'administració local en aquests darrers anys no han passat desapercebuts per a la majoria dels ciutadans. Aquests canvis, sobretot pel que fa a l'augment dels serveis i funcions municipals, han repercutit també en els arxius.

Si bé fa uns quants anys, els arxius municipals o administratius eren els departaments municipals més mal dotats, tant en equipaments com en personal, poc reconeguts i ignorats, la tendència actual, en la majoria de municipis grans, és la de començar a tenir en compte els arxius locals com a serveis integrats dins la gestió administrativa i a reconèixer les funcions culturals i patrimonials que poden tenir.

La sensibilitat demostrada per part dels responsables de l'administració municipal, reforçada amb les actuacions i iniciatives de particulars i arxivers, centres d'estudi i altres associacions, és el que ha permès la recuperació i millora del patrimoni documental.

Pel que fa a l'Arxiu Administratiu, aquesta tendència també ha estat assumida i, com tothom recordarà, el setembre de 1990 es van inaugurar les noves instal·lacions de l'Arxiu en unes acollidores i ben comunicades dependències de l'Ajuntament.

Les transformacions que s'han realitzat a l'Arxiu no solament afecten les instal·lacions, sinó també l'organització global, el personal, l'equipament i en general tot el funcionament del servei. Fins i tot podríem dir que han comportat un canvi de nom.

Actualment, ja no podem considerar l'arxiu de l'ajuntament com un arxiu central, general o simplement municipal, sinó que cal entendre'l com l'Arxiu Administratiu dels Seveis Centrals de l'Ajuntament.

Els motius d'aquesta consideració són principalment dos: per un costat, la descentralització dels diversos serveis municipals i la creació d'organismes autònoms, empreses i altres serveis, que ha comportat una multiplicitat i dispersió de la documentació municipal, que ha afectat directament la concepció del que fins ara s'entenia com a arxiu central o simplement municipal.

D'altra banda, l'Arxiu Administratiu només acull la documentació generada per les oficines municipals en menys de 30 anys. A partir d'aquesta antiguitat la documentació es considera «inactiva» i es transfereix a l'Arxiu Històric per a la seva conservació permanent¹.

ELS SERVEIS QUE OFEREIX L'ARXIU

L'Arxiu Administratiu té les seves instal·lacions a la planta baixa de l'Ajuntament, a l'antiga casa Marçet. Ocupa una superfície d'uns 330 m² repartits entre accessos, serveis i dipòsit de documents.

Les noves instal·lacions estan ben comunicades i disposen d'un espai acollidor i ben acondicionat, tant per a la recepció d'usuaris com per al treball intern del personal.

El dipòsit de documents, d'uns 90 m², està dotat d'armaris compactes amb una capacitat per a 960 m lineals de documentació.

L'arxiu disposa de dues sales de consulta. Una que serveix alhora de recepció, amb quatre punts de lectura, està

a la disposició de consultes ràpides i puntuals dels usuaris, principalment de les publicacions oficials. Aquesta sala disposa d'una fotocopiadora en auto-servei que permet als usuaris fer les còpies directament. Com a tots els arxius, no es permet fer fotocòpies de documents que es puguin malmetre.

L'altra sala de consulta, més recollida, disposa de deu punts de lectura i s'utilitza per a les consultes d'investigadors o per a la realització de treballs de llarga durada.

L'horari d'atenció al públic és de dilluns a divendres, de 8 a 15 h, i amb concertació prèvia, els dimarts i dijous de 16 a 18 h.

L'Arxiu Administratiu és un departament públic, al servei tant de les oficines municipals que requereixen la consulta d'antecedents i d'informes, com de tots els ciutadans i usuaris en general que vulguin realitzar investigacions històriques, consultes de documentació municipal (sempre que la llei ho permeti), assessorament en les seves consultes o simplement donar un cop d'ull a l'hemeroteca oficial.

Així, doncs, els usuaris de l'arxiu es divideixen entre 1) els usuaris interns, els treballadors i els funcionaris de l'Ajuntament, els quals transfereixen la documentació des de les seves oficines a l'arxiu i, posteriorment, poden recuperar la informació i fer consultes, i 2) els usuaris externs a l'administració, investigadors o ciutadans interessats en qualsevol qüestió.

Durant els darrers dos anys, l'Arxiu Administratiu ha estat treballant en la reorganització dels seus fons, en la modernització i ampliació dels serveis i en vetllar per la bona conservació dels documents.

Un dels projectes importants és el de la microfilmació d'alguns documents de l'arxiu i l'adquisició del material. Un primer pas ha estat l'adquisició d'un lector-reproductor de microformes (microfitxes i microfilms), la subscripció als butlletins oficials (DOGC, BOE i BOP) en microfitxes i el procés de microfilmació de les sèries de llibres d'actes del Ple (1840-1990) i de la Comissió Municipal Permanent (1871-1985).

Els avantatges dels microfilms són força coneguts i resolten alguns dels greus problemes que tenen plantejats la majoria d'arxius, com són la conservació, la seguretat i la manca d'espai.

Pel que fa a la conservació, el microfilm permet la consulta i reproducció de la documentació per mitjans mecànics sense haver de recórrer a l'original, el qual pot quedar en reserva i s'evita el perill de malmetre'l amb la consulta. El microfilm o microfitxa també serveix com a còpia de seguretat en qualsevol cas de pèrdua del document original i, finalment, suposa un gran estalvi d'espai.

Actualment, l'Arxiu disposa d'un lector-reproductor i de dues pantalles lectores de microfitxes a la disposició del públic i usuaris de l'arxiu.

La recuperació i conservació en condicions adients de la documentació és un altre dels objectius fixats per l'arxiu. En aquest sentit s'ha treballat en la recuperació dels documents gràfics (sobretot fotografies i plànols) que estaven dispersos pels diversos departaments de l'Ajuntament.

En poc temps, i gràcies a la col·laboració d'altres departaments, s'ha aconseguit recollir unes 10.000 fotografies que integren l'inicial arxiu d'imatges. La intervenció arxivística que s'ha realitzat sobre aquesta documentació gràfica ha estat una primera classificació molt sumària, que permet la recuperació i comunicació per a aquells usuaris que la requereixin.

L'hemeroteca oficial —tant de butlletins com de publicacions referents a l'administració local— és un servei més de què disposa l'arxiu i potser el més conegut i el que atrau un nombre més elevat de consultes externes.

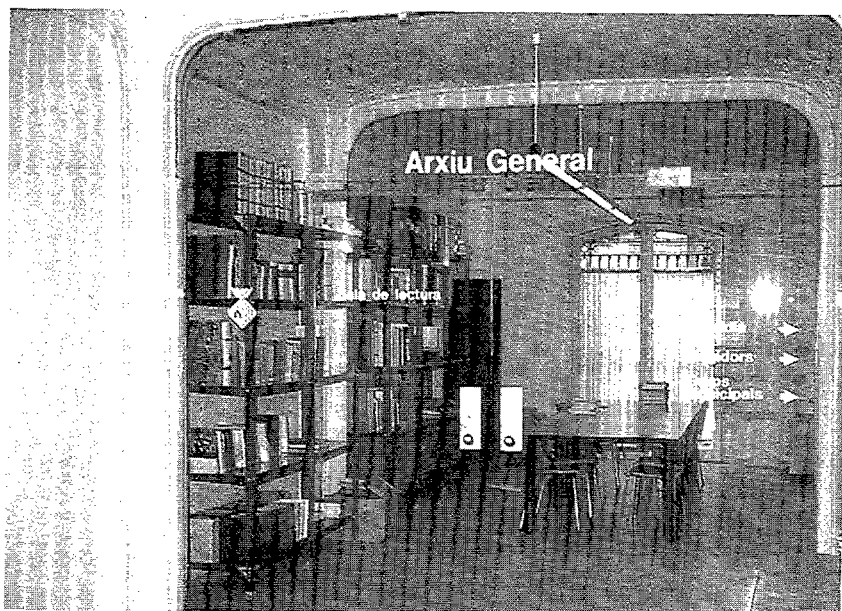
A més de les tasques estrictament arxivístiques, l'Arxiu Administratiu col·labora i manté relacions amb els diversos departaments i organismes autònoms municipals, per tal d'establir criteris per a la correcta organització dels arxius de gestió i per a regularitzar de manera normalitzada les transferències de la documentació municipal.

El préstec de documents per a exposicions, l'assessorament i el suport a les activitats culturals que s'organitzen a la ciutat és una altra de les funcions que porta a terme l'Arxiu Administratiu de l'Ajuntament.

Amb tot, l'Arxiu Administratiu no té cap sentit si no existeix darrera seu un Arxiu Històric que vetlli per la conservació i difusió del patrimoni documental municipal. No hem d'oblidar que el que avui és documentació administrativa, amb unes funcions molt determinades, d'aquí a uns quants anys esdevindrà documentació històrica, amb uns valors patrimonials i científics molt importants per al coneixement de la nostra història i de la nostra identitat.

La manca de bons equipaments i d'espai que pateix actualment l'Arxiu Històric de Terrassa també repercuteix en l'organització i bon funcionament de l'Arxiu Administratiu, impedeix la normalització de les transferències i provoca greus problemes en la conservació i difusió del nostre ric patrimoni documental.

1.- Vegeu Decret 340/1989, de 19 de desembre, sobre l'organització i la gestió dels arxius de la Generalitat de Catalunya (DOGC 1242, de 15 de gener de 1990).

Arxiu Administratiu de l'Ajuntament de Terrassa.